

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 4 sept. 1950

*'s Middags te 2 uur aangevangen, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter, en de Ministers Van den Brink, Götzen, Joekes, Lieftinck, Van Maarseveen, Mansholt, Rutten, Van Schaik, Stikker, Struycken, Teulings en In 't Veld (de Ministers Schokking en Spitzen zijn afwezig).

Tevens is aanwezig Staatssecretaris Fockema Andreae.

Secretaris: Drs. J. Middelburg.

1b. *Notulen van de vergadering van 28 Augustus 1950*

1c. *Opmerking n.a.v. punt 3j* (Omzetting à pari van bezoldiging KL-militairen. #Zie ook notulen RAVI 28/9/50, punt 2d.)

Staatssecretaris *Fockema Andreae* betreurt het, dat niet op het besluit inzake de salariëring van de KL-militairen is teruggekomen, aangezien dit een zaak is, die bij de militairen in Indonesië zeer gevoelig ligt. De *Minister-President* deelt mede 's morgens een legerpredikant te hebben ontvangen, die in de eerste plaats de wenselijkheid onderstreepte, dat deze militairen zeker weten wanneer zij naar Nederland terugkeren, maar tevens een wijziging van de beslissing dringend nodig achtte. Echter had deze wel de indruk, dat men een deel van zijn soldij naar Nederland zond en hiervan clandestien bedragen drievoudig in Indonesisch courant terugontving. Als de door Oorlog voorgestelde regeling zou worden aanvaard, verwacht spreker, dat in het heen- en weerzenden van geld toch niet veel wijziging zal komen. Minister *Van Maarseveen* oppert de suggestie over de nota van Oorlog nog eens in de RAVI te spreken. Minister *Götzen* ontraadt het opnieuw over deze kwestie te spreken, aangezien hierover reeds driemaal een telegram is uitgezonden. De *Raad* besluit deze kwestie te laten rusten.

---

3. *Uniezaken*

a. *De kwestie Ambon* (Zie notulen MR 21 Aug. 1950, punt 3h.)

Minister *Van Maarseveen* stelt voor gezien een mededeling van Ambonese zijde, dat een hoofdaanval op Ambon voor de deur staat en de mededeling van Mr. Rum, dat er geen vredesmissie naar Ambon zal gaan, thans toch een telegram aan Mr. Gieben te zenden, waarin er op wordt aangedrongen, dat de UNCI haar bemiddeling niet uitstelt. Daartoe wordt besloten.

De *Minister-President* herinnert aan het voornemen van Staatssecretaris Fockema Andreae om naar Indonesië te gaan ; men heeft er op aangedrongen, dat de Staatssecretaris zich ook naar Ambon zal begeven. Spreker zou het van veel belang achten, als Mr. Fockema Andreae nogmaals een reis onderneemt, waardoor er iemand in Indonesië zal zijn, die aan beide zijden invloed kan uitoefenen ten aanzien van de oplossing van deze kwestie. De Staatssecretaris zal ook moeten trachten daarbij de UNCI in te schakelen. Indien men zou kunnen overeenkomen, dat Ambon een vergaande autonomie krijgt en geen TNI-troepen naar dit eiland worden overgebracht, schijnt het mogelijk een oplossing te bereiken.

Staatssecretaris *Fockema Andreae* merkt op, dat op 12 September de behandeling van de begroting van Oorlog voor 1950 in de Tweede Kamer begint. Gezien zijn aandeel in deze begroting zou spreker deze behandeling gaarne bijwonen. De *Minister-President* is van oordeel, dat de Kamer de behandeling nog even zou kunnen aanhouden. Minister *Lieftinck* wijst op de bijzondere situatie, dat dan deze begroting voor 1950 niet voor het nieuwe zittingsjaar zal zijn afgehandeld. Minister *Van Schaik* merkt op, dat de Regering het mondelinge antwoord nog enige

tijd kan uitstellen. De *Minister-President* acht een oplossing van de kwestie Ambon het meest urgent. Spreker is bereid met de voorzitter van de Tweede Kamer te spreken of de behandeling van de begroting van Oorlog nog even kan worden uitgesteld. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord, nadat nog korte tijd is besproken op welke wijze de behandeling van de kwestie Ambon in Indonesië zal worden aangepakt (zie ook onder punt 3b).

b. *De terugkeer van de KL-militairen*

Staatssecretaris *Fockema Andreae* heeft een perscommuniqué opgesteld, waarin wordt bekend gemaakt, dat het de bedoeling is de G-brigade in September geheel ingescheept te hebben. Ten aanzien van de Ambonese militairen deelt spreker mede, dat thans 4000 zijn ontwapend. Mr. Rum heeft tegen spreker gezegd, dat de militaire overheid in Indonesië bereid is medewerking te verlenen aan de oplossing van het vraagstuk der Indonesische militairen. De berichten over het toenemen van troepenlandingen om Ambon is met deze mededeling echter niet in overeenstemming. De *Minister-President* heeft er bezwaar tegen in het perscommuniqué tevens mede te delen, dat de repatriëring van de H-brigade vertraging ondervindt in verband met de onmogelijkheid om de Ambonese militairen naar Ambon terug te voeren, voordat de kwestie-Ambon is opgelost. Spreker is van oordeel, dat men dat niet kan mededelen, noch tegenover de Nederlandse bevolking, noch tegenover de Indonesische Regering. De verantwoording voor het terugbrengen der Ambonese militairen zal bovendien voor de Indonesische Regering zijn. Minister *Van Maarseveen* herinnert eraan, dat op de RTC de Indonesiërs hebben gevraagd de Nederlandse troepen binnen zes maanden terug te trekken. Daarop is geantwoord, dat dit niet mogelijk is, doch dat overleg zal worden gepleegd over de snelste wijze van terugtrekken. Minister *Götzen* wijst er op, dat ten tijde van de RTC de Ambonese militairen niet waren gedetacheerd bij de KL. Minister *Lieftinck* heeft zich destijds verzet tegen de detachering van de Indonesische KNIL-militairen bij de KL; nu hiertoe toch is overgegaan dreigt het gevaar, dat de KL niet naar Nederland wordt teruggevoerd, voordat de Ambonezen naar Ambon zijn overgebracht. Spreker heeft er bezwaar tegen KL-militairen uitsluitend ter bescherming van de Ambonese militairen in Indonesië te laten blijven. De *Minister-President* stelt voor, dat men in het persbericht niet zal mededelen, dat de repatriëring van de H-brigade vertraging zal ondervinden. Tegenover de Indonesische Regering zal men echter wel als argument kunnen hanteren, dat het bestaan van de kwestie Ambon de terugtrekking van de Nederlandse troepen bemoeilijkt zonder zich aan een dergelijk argument te binden. Aldus wordt besloten.

Minister *Lieftinck* stelt voor, dat de Regering een demarche zal doen bij de landen, die een vertegenwoordiging hebben in de UNCI om te bewerkstelligen, dat de Ambonese militairen naar huis kunnen terugkeren. Minister *Van Maarseveen* heeft er bezwaar tegen een dergelijke officiële stap te doen. Bij België en Australië zijn reeds overeenkomstige verzoeken gedaan. De *Minister-President* is het hiermede eens; hij verzoekt Staatssecretaris *Fockema Andreae* in Indonesië de UNCI bij de pogingen tot oplossing van de kwestie Ambon te betrekken.

c. *Vroegere dienstplichtigen van het KNIL* (#Zie ook notulen MR 18/9/50, punt 3c.)

De *Minister-President* heeft een delegatie van Indische Nederlanders op bezoek gehad, die als reservepersoneel hebben dienstgedaan bij het KNIL. Spreker is hierbij wel onder de indruk gekomen van hun klachten, dat zij er slecht zijn afgekomen. De delegatie drong er op aan deze Indo-Europeanen gelegenheid te geven naar Nieuw-Guinea te gaan. Minister *Götzen* stelt de vraag, of niet ook voor hen de mogelijkheid kan worden geopend om naar de KL in Nederland over te gaan.

Staatssecretaris *Fockema Andreae* heeft de delegatie eveneens ontvangen. Spreker acht het niet wenselijk deze categorie als militairen naar Nieuw-Guinea te laten gaan. De *Minister-President* merkt op, dat zij bereid zijn als burger daarheen te gaan. Minister *Lieftinck* stelt voor te overwegen of de betrokkenen onder bepaalde voorwaarden als beroepsmilitairen naar de KL kunnen overgaan.

Minister *Van Maarseveen* acht het wenselijk dat hij zelf ook nog de delegatie zal ontvangen. De *Raad* besluit, dat nader zal worden nagegaan wat ten behoeve van deze categorie kan worden gedaan.

d. *Militaire versterking voor Nieuw-Guinea*

Minister *Van Maarseveen* herinnert er aan, dat is besloten een compagnie mariniers en ondersteuningscompagnie naar Nieuw-Guinea te zenden. Spreker acht het evenwel niet wenselijk, dat deze ondersteuningscompagnie uit Indonesië naar Nieuw-Guinea zal worden gezonden. Staatssecretaris *Fockema Andreae* deelt mede, dat op Oorlog bericht is ontvangen, dat er bij de 14.000 KL-militairen in Indonesië nog een aantal is, dat naar Nieuw-Guinea wenst te gaan. Minister *Van Maarseveen* merkt hierbij op, dat men in Indonesië getoond heeft niet in staat te zijn een redelijke selectie aan te brengen bij de samenstelling van KNIL-eenheden, die naar Nieuw-Guinea zijn gezonden. Staatssecretaris *Fockema Andreae* zegt toe, dat het genomen besluit zal worden uitgevoerd.

e. *De Nieuw-Guineaconferentie*

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat President Sukarno heeft aangekondigd, dat de Nieuw-Guineaconferentie op 30 September zal worden geopend. Spreker stelt voor goed te vinden, dat een Papoeadelegatie naar Nederland komt. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

Minister *Van Maarseveen* stelt de vraag of thans reeds een delegatie voor deze conferentie zal worden vastgesteld. De *Minister-President* merkt op, dat hiertoe nog gelegenheid is, nadat de Indonesische delegatie is benoemd.

f. *Verkoop militaire goederen aan Indonesië*

Minister *Lieftinck* merkt op, dat de geneigdheid van de Indonesische Regering tot een overeenkomst omtrent de verkoop van het aanwezige oorlogsmaterieel iets groter is geworden. Spreker stelt voor de Ministers van Oorlog, Marine, Financiën en Minuor te machtigen met een redelijke oplossing hiervoor accoord te gaan. Minister *Van den Brink* herinnert er aan, dat hij in de RAVI heeft gevraagd in hoeverre deze transacties van invloed zijn op de capaciteit van de credietovereenkomst en de mogelijkheid tot uitvoering van de handelsovereenkomst. Minister *Lieftinck* stelt voor, dat men bij het overleg over de transfer mede Economische Zaken zal betrekken. De *Raad* verklaart zich met beide voorstellen accoord.

- - -

6. *Voorlopige voorziening met betrekking tot het toezicht op de uitgaven en ontvangsten van Nieuw-Guinea (Ontwerp-besluit.)*

Minister *Lieftinck* verzoekt ook de Minister van Financiën als medeondertekenaar te vermelden, aangezien de Algemene Rekenkamer ingevolge de Comptabiliteitswet onder Financiën ressorteert. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord en aanvaardt het ontwerp-besluit.

- - -